

ABONAMENTUL:

Un an 200 L
6 luni 100 L
3 luni 50 L

Redacția și administrația Arad,
Bulevard. Regina
Maria 12. Etaj I.

Tribuna Nouă

Organ al Partidului Național-Liberal.

Cugetă bine și mișcă orice
spre folosul obștei. Sămânța
unei bune cugetări și mișcări
își va da rod înmulțit.

Dinicu Golescu.

Anul IV. — N-rul 6.

Apare săptămânal sub direcția unui comitet.

Arad, 16 Aprilie 1927.

on. Pal. tul Cultural
Arad

De-ale Grănicerilor...

Tara noastră înspre vest este lăsată de o frontieră naturală în urma înținerii teritoriale a populației noastre de naționalitate Română.

Deși nu e tocmai fără nici o însemnătate lipsa granițelor naturale, totuși în anumite împrejurări acestea defecte au corectivele lor, care sunt înecesebi fortificarea frontierelor cu spărirea și uitatele elementelor române în noua granițelor.

În privința aceasta era un mijloc foarte ducător la scop: colonizarea plănuită de ref. agrară, care fusă cu durere vedem că rămâne o literă moartă a legii.

Rămâne deci întărirea și sporirea neamului Românesc în zona frontierelor prin alte mijloace legale, care ne stă nouă la dispoziție.

Cele mai eficace mijloace ar fi după colonizări: favorizarea elementelor românești în zona frontierelor înecesebi, în comerț și pe terenul industrial, făcând posibilă așezarea acestor elemente în centrele ce cad în zona de frontieră, împiedecând însă totodată așezarea elementelor nedorite, străine, venite de multe ori în mod clandestin din Ungaria și care înfruntă toate piedecile puse de legile țării, totuși găsește modalități să se stabilească pe lângă frontieră, în urma înecesebi: ba de multe ori chiar cu sprijinul păcatos a unora din autoritățile noastre care le fac posibil de multe ori chiar de a-și deschide prăvăliile și a face comerț.

Asfel în comuna Chișineu găsim ovrei pripășiți din Ungaria făcând comerț cu prăvălie deschisă și toleranță de autoritățile noastre, și se vâra chiar și în Casina așa numită „Romană” ca membrii.

Și până când unii străini ca aceștia stau nesupărați la noi tot atunci vedem că alții Români de fapt și de naștere, mânăți de darul și iubirea de neam și dorința de a trăi și ei în țara lor proprie sau poate constrânși de perzekuțiile ungurești, caută un adăpost în această Românie „numită mare”, cu durere constatăm că pentru ei aici

nu este loc, fiind pentru ei — e mică — în urma neînțelesei și ghiențe a administrației noastre. Căre zi de zi îi și caneează citându-l pe la Pretură amenințându-l că vor fi dați peste graniță, în timp ce alții, jidani — străini — stau în tihnă ca membri ai Casinei numite „Romană”.

Astor fel de stări bolnăvicioase ar ar trebui să se pună sfârșit și să se știe odată că pe acest pământ sfânt românesc trebuie să aibă loc ori care Român. Tara românească trebuie să fie în primul rând a Românilor.

Nu mai așa vom putea avea granițe vii, care fiind împletite din forța vie a neamului românesc, vor fi fortărețe, ca vor putea rezista ori căruia atac al dusmanului.

Correspondent.

O activitate constructivă intensă desvolată Partidul Național-Liberal prin îndrumările economice ale conferințelor, cele ține, fie în cercurile de studiu ale Partidului fie în săli publice, sau sub egida diferitelor instituții economice din țară. Remarcăm aici conferința diui Viniliă Brăianu, desvolată în ciclul de conferințe organizate de Institutul Economic Românesc, despre „adaptarea întreprinderilor economice și financiare la actuala economie națională a României”, ținută la sfârșitul lui Martie a.c.

În aceea conferință, fostul și viitorul Ministru de finanțe a României, a analizat amănunțit situația agriculturii, industriei, comerțului, transporturilor etc. arătând nevoile fiecărei ramuri. Dsa concludă, că *numai printr-o strânsă colaborare cu statul, printr-o organizare a tuturor factorilor și adaptarea lor la noua stare de lucruri din țară și din afară de ea, se poate asigura economiei noastre naționale, propășirea și ne atârănarea.*

Față de prea multele păreri ale „specialiștilor” cari zăpăcesc lumea cu gălăgioasele lor teorii împrumutate, atragem cu multă stăruință atențiunea marelui public asupra judicioaselor păreri exprimate atât de concis de dl V. Brăianu.

Cu ocazia serbărilor de 10 Mai...

M. S. Regele va face amnestieri și reduceri de pedepse mai multor deținuți. D. general Averescu a numit o comisiune compusă din d-nii Goga, Goldis, g-ra Mircescu Petrovici, pentru întocmirea unui program al acestor serbări, cari vor fi cât se poate de grandioase. Parlamentul a hotărât ținerea unei ședințe festive în acea zi, când vor vorbi reprezentanții tuturor partidelor, despre însemnătatea și istoricul marilor acte naționale.

La această ședință va asista și familia Regală.

—0—

Comemorarea centenarului morții lui Beethoven.

În artă, geniul nesocotește preferințele vulgului. Își urmează calea impusă de zbuclumul lăuntric al divinității sale: creațiunea. De aici prăpastia între dânsul și contemporanii săi. Trec decenii și la un moment dat masele sugestionate de o putere inexplicabilă, mistică, își întorc privirea spre cel răstignit odată. Târziu cântă umple sufletele înfrigorate de cutremurul nedreptății săvârșite.

Memoriei căruia se prosternă azi globul terestru umbra la etatea de 48 ani — deci cu 9 ani înainte de moarte! — cu ghetete rupte, fără de prieteni și fără de familie. De sub colbul trecutului îndepărtat pornește o adiere blândă, iertătoare, adunând popoare învrăbite la sărbătoarea comemorării morții lui Beethoven.

Țara noastră încă și-a dat tributul de primos memoriei acestui supra-om. Supra-om prin puterea creatoare și prin suferințele de care a avut parte, învingându-le. Școalele secundare din

țară au ținut sărbări, cetindu-se cu această ocazie conferința-tip trimisă din partea Ministerului Instrucțiunii.

După București, Aradul este poate singurul oraș dela noi unde comemorarea a luat proporții mai mari. La 27 Martie a avut loc concertul simfonic dat de „Sindicatul muzicanților din Banat și Ardeal” de sub conducerea lui Radu Urișteanu, iar la 11 și 12 c. „Societatea filarmoică din Arad” a avut în program Simfonia IX a lui Beethoven.

Această simfonie se consideră drept capodopera compozițiilor muzicale și culmile unice ale gândirii omenești. Este totodată confesiunea cea mai intimă a lui Beethoven. După multele încercări, decepții și suferințe Beethoven se resemnează în iubirea de oameni, credință și seninătate bucureștii. Compoziția poartă numele de „S. Bucuriei”, textul corului fiind luat din oda „Către Bucurie” de Schiller, a cărui soartă se aseamănă atât de

mult cu a lui Beethoven. Simfonia a terminat-o la anul 1824 și tot în acelaș an a fost prezentată publicului din Viena, dar fără succes. Numai după moartea compozitorului a fost apreciată, înlăturându-i-se unele insuficiențe, cauzate și de surzenia completă a lui Beethoven în care stare o scrisese.

Pentru „Societatea filarmonică din Arad” Simfonia IX-a a fost o problemă nu tocmai dintre cele mai ușoare. Puterile disponibile ale societății, dificultatea corului — este singura simfonie cu cor — timpul prea amăsurat, erau tot atâtea îngrijorătoare și dificile împrejurări. Considerând aceste obstacole, exhibițiunea nu putea decât să ne mulțumească.

Expunerea frazei I, cu trecerea repede la cuvinte, n'a avut siguranța precisă de nuanțare. Figura terță la flaute e atacată în mod viguros, iar epilogul răsună puternic și maestros la instr. de suflat. Marșul funebru încheie potrivit Coda.

Sub bacheta debilă a dirijorului Cornelli Walter, contribuția orchestrei

din fraza II-a, apoi fermata sunt reie-fate brusc. Cu atât mai stăpân este pe tema de caracter slav, dându-i suplețea intenționată. Energicul gest ce urmează Trio-ului este puternic, dar lipsit de sugestie.

În fraza IV-a „Trâmbița Groazel” pune din nou la încercare bagheta dirijorului, cu micul poticniri trece peste greutățile enorme și dominează subiectul de Adagio.

Bas-baritonul, Róna D., întonează cu siguranța actorului familiarizat cu scena „Tema Bucuriei”. Vocea amplă răsună plăcut.

Tenorul (Dr Olariu) vechi cunoscut al arădanilor a mai pierdut din intensitate, dar cu acelaș timbru metalic și dulce se achită conștiincios și precis.

Soprana, Siveges N. nu este cuitropită nici de cor. Solista contribuie hotărâtor la unitate.

Mezzo-soprana, Fetter I. întregeste inteligent Solo-cvartettul.

R. Oșcu.

Adunarea Sfatului negustoresc secția Arad.

Denunțurile de contravenție la Legea Speculei făcute de Șeful Biroului greutate și măsurilor, au produs cea mai vie nemulțumire în cercurile comerciale din Arad. Dl. Radu Ionescu, căruia „Viitorul” i-a adus categorice acuze, pare a nu fi indicat a iniția astfel de acțiuni, câtă vreme nu se desvinovățește. Chiar dacă s'ar spăla de ele, nu ar trebui să aplice atât de riguros aceea Lege excepțională destinată a fi scoasă din uz, prin apropierea stărilor economice de normal. Dl. Ionescu dă dovadă a nu înțelege aceste lucruri, făcând un rău serviciu statului aplicând dispozițiile Legii cu mult mai riguros, decât înalții funcționari din Ministerul Industriei și Comerțului, de unde, — așa știm, — că Dl. Ionescu a primit aviz să se domolească,

Dl. Gh. Adam, directorul general al Băncii „Victoria” președintele secției Arad, a Sfatului Negustoresc a convocat pe Duminică, 10 crt. o adunare de demonstrație contra Legii Speculei, hotărâți fiind a nu mai tolera vexațiunile, la care este expusă negustoria din Arad în ultimul timp. La inițiativa Sfatului s'au atașat toate organizațiile economice din Arad.

Sedința convocată pe ora 11 în sala mare de ședințe a Primăriei, a fost prezidată de Dl. Ion Tatu, directorul băncii „Aradană”, (fiind dl. Adam călătorit din Arad), asistat de Dl. R. Farago, președintele Corporației comercianților, de dl. A. Deutsch, președintele societății „Lloyd”, de dl. C. Burza, dl. I. Seracu, secretarul Sfatului, și de delegații tuturor organizațiilor economice din Arad. Adunarea a fost foarte bine cercetată, sala cea mare abia putea cuprinde mulțimea negustorilor.

După îndeplinirea formelor premergătoare, i se dă cuvântul dlui Romulus Cojoiu, avocat din Arad, care din însărcinarea Sfatului, face o critică generală Legii, azi la 5 ani dela intrarea ei în vigoare, nu mai are nici un drept de existență. Statele apusene, cari introduseră astfel de măsuri excepționale, pe toate le-au revocat deja; cu atât mai vădit ar trebui să scoată România Legea Speculei din vigoare, fiindcă la noi producția de articole de prima necesitate este atât de abundentă. Este lucru fundamental greșit de a reduce prețul produselor noastre naționale prin maximări și tot felul de amestecuri vexatorii, câtă vreme pentru articolele importate plătim dublul ba și mai mult, al prețurilor ce le plătim înainte de război.

Vorbirea dlui Cojoiu, ținută într-o frumoasă limbă românească, și ca și conținut a fost cea mai la nivel, dintre câte s'au rostit, a făcut o impresie foarte bună, fiind deseori întreruptă de aplauze și ovacionată la sfârșit.

A vorbit apoi dl. Sighismund Szölösy, avocat și secretarul corporației comercianților din Arad. Dsa este cunoscut, ca și un distins economist pe piață și un maestru al vorbeli. Dsa încă s'a ocupat de legea spe-

culei și despre impunerea actuală, fiind și aceasta o chestie pusă la ordinea zilei.

După dl. Szölösy a vorbit plicticos și fără cohesiune avocatul Aladár Székely, care a făcut propunerea stranie, să se cheme la Arad un inspector financiar din Minister pentru constatarea impunerilor din acest an. Dsa nu a precizat motivele chemării, ci ci credea că imitând timișorenii, unde s'au întâmplat de fapt oarecari exagerări, la impuneri, ar fi făcut mare serviciu măcelarilor, pe cari îi reprezintă. Tragem la îndoielă acest lucru, cu atât mai vădit, că dl. Székely, care se hărțuiește permanent cu autoritățile, credem a nu fi cea mai indicată persoană care să câștige bunăvoința autorităților, pe seama măcelarilor cei reprezintă.

După aceasta vorbește obiectiv dl. Paul Liszka, președintele sindicatului micilor negustori, apoi un măcelar nemulțumit cu apăsarea ce li s'a făcut și în sfârșit dl. M. König în numele expeditorilor.

Ca și concluzii, ce se impuneau ca urmare a vorbirilor s'a luat hotărârea ca:

1. Să se organizeze o acțiune pe întreaga țară, pentru abrogarea Legii Speculei.
2. Să se compună o comisie mixtă, în care să fie reprezentate toate organizațiile economice din Arad, chemată a chibzui asupra cazurilor concrete de eventuale îndreptări cu ocaziunea impunerilor.

Cu executarea acestor hotărâri este însărcinat Sfatul Negustoresc, secția Arad.

Se mai făcuse o cerere în scris cu privire la mutarea pieței săptămânale, care însă nefiind anunțată autorităților, nu a fost pertractată.

Ne mai dorind nimenea a lua cuvântul la obiectele puse la ordinea zilei, care astfel era exhaustivă, președintele ridică ședința la ora 13.

Dela Administrația financiară Arad.

Copie: Ministerul Finanțelor Direcțiunea Generală a contribuțiilor serviciul Timbrului No. 70.987 din 17 Martie 1927. Domnule Administrator Vă facem cunoscut că prin înaltul Decret Regal cu Nr. 759 din 14 Martie 1927 publicat în Monitorul Oficial Nr. 69 din 16 Martie 1927, s'a prelungit până la 1 Iunie 1927, valabilitatea timbrei mobile fiscale de 1 leu 2, 3, 5, 10, 20, 30 și 50 Lei din

Camera de Comerț și Industrie Arad

Convocare.

Membrii Camerei de Comerț și de Industrie din Arad, sunt convocați la Adunarea Generală Ordinară a Camerei, ce se va ține Joi, la 28 Aprilie a. c. ora 17 în sala mare proprie de ședințe, cu următoarea

Ordine de zi:

1. Deschiderea și constatarea membrilor prezenți,
2. Constituirea biroului,
3. Raportul general pe a. 1926,
4. Raportul gestiunii pe a. 1926,
5. Raportul cenzorilor,
6. Hotărâre asupra descărcării Consiliului de Administrație și a Comitetului de Cenzori,
7. Alte eventuale chestiuni și eventuale propuneri,
8. Închiderea

Notăm, că dacă membrii Camerei nu se vor prezenta în numărul recerut de Lege, adunarea generală se va ține la 5 Mai a. c. la aceeași oră, în același loc și cu aceeași ordine de zi, fără altă convocare.

Din ședința Consiliului de Administrație dela 30 Martie 1927.

Camera de Comerț și de Industrie Arad

Președinte: Secretar-General:

Mihail Mărcuș Brutus Păcuraru

Reproducerea de către ziare ori reviste a acestei publicațiuni se poate face numai în mod gratuit. (25)

Convocare.

Conform, art. 48 al. b. din Statutul Societății „Mormintele Eroilor căzuți în Război”, am hotărât ținerea așunării generale anuale pentru ziua de 17 Aprilie 1927, Duminică Florilor, la ora 11.30 în sala festivă a Primăriei Arad, a următorul program:

1. Alegerea pe termen de trei ani a noului Comitet.
2. Descărcarea Comitetului de gestiunea sa.
3. Plan de activitate și buget pentru anul 1927—1928
4. Alegerea Comisiunii de control și supleanți.
5. Pronuneri.

Sunt invitați să participe la această ședință: membrii Comitetului județean, membrii Societății activi, donatori, fondatori, de drept cât și toți donatorii, apoi reprezentanți autorităților și instituțiilor culturale, sociale, filantropice, ziaristi cât și toți aceia cari se interesează de mersul Societății.

Toate ziarele sunt rugate să publice convocarea

Președintele Comitetului Județean Arad.

Episcop.

(ss) Dr. Grigorie Gh. Comșa

Șeful Serviciului Executiv.

Capitan: N. Popovici.

Ministerul Justiției.

Comisiunea de Naturalizări.

Conform art. 23 din legea privitoare la dobândirea și pierderea naționalității române, se publică următoarea cerere de naturalizare, spre știut: acelor cari ar voi să facă vre-o înțepinare, potrivit dispozițiilor art. 23 din zisa lege:

Domnule Ministru,

Subsemnatul Maximilian Herczeg angajat comercial dom. în orașul Arad str. Gheorghe Lazăr No. 8 născut la Monostorszeg, (Ungaria) în anul 1864 la 5 Aug. fiind de naționalitate ungară și voind a deveni pentru totdeauna cetățean român, cu onoare Vă rog, și binevoiți a dispune formelor legale pe baza alăturatelor acte pentru înțepinarea mea.

Cu stimă:
Maximilian Herczeg.

Toată lumea trebuie să știe că în toată ziua se găsește cafea proaspăt prăjită în prăvălia la REGELE CAFELEI. Peața Avram Iancu colț Str. Meșianu Nr. 6. (24)

Pește proaspăt de Dunăre, pește sărat de toate felurile și cartofi, se capătă zilnic la Iosif Luttwák. 2 Arad, Calea Banatului Nr. 4.

Cel mai frumos cadou de Paști este o poză în mărime naturală pe care o scot după orice altă poză cu Lei 180 bucata. BRAUN Calea Banatului Nr. 3 ARAD.

KRON și 15 WANDRACSEK Arhitecți, birou de construcții și de planuri arhitectice pentru zidari. Arad. Str. Loc. Av. I. Savu Nr. 9 (fost Kiss ulca parlea din Ferenc Iér).

Cronica sanitară.

TUBERCULOZA

de Dr. M.

Al doilea factor, care joacă un rol foarte important în provocarea și dezvoltarea tuberculozel este locuința nesănătoasă. Locuința trebuie să fie spațioasă, luminoasă, uscată și astfel situată încât razele soarelui să pătrundă și să bată aproape ziua întreagă asupra ei, căci unde razele soarelui nu intră, intră mai des medicul.

Fiindcă trebuie să știm, că razele soarelui prin căldura lor au puterea de a nimici bacteriile sau bacilii, germeni tuberculozei; de aci putem vedea importanța ce o au razele soarelui în reducerea ocaziilor de infecție.

Locuințele trebuie să aibă ferestre mari ca astfel camerele să fie ușor aerizate și luminate de razele soarelui. Cu privire la locuințe trebuie să amintim aci obiceiul rău înrădăcinat la țărani noștri, că camera cea mai frumoasă mai luminoasă, nu o folosesc, ci o țin de cameră mare, curată pentru oaspeți, iar ei locuiesc în camera din dărăt, care este de regulă mai mică, întunecoasă, fără de aer cu un cuvânt total nesănătoasă. Tot aci tre-

bue să amintim un alt obicei rău de al țaranilor noștri cu privire la zidirea caselor lor, când prevăd camerele cu ferestre de totul mici, insuficiente pentru aerizarea necesară locuinței, care locuință (dealtcum destul de spațioasă) devine cu timpul în urma acestui fapt complet nesănătoasă.

Camerele trebuie să fie padimentate (cu scânduri) în felul acesta curățirea se poate face în mod perfect prin spălarea și frecarea acestuia cu apă caldă și leșie îndepărtând prin aceasta praful atât de primejdios sănătății (după cum am mai amintit), contribuim la reducerea, la împiedecarea infecției între membrii familiei.

Al treilea factor principal, care pregătește terenul spre tuberculoză este ALIMENTAREA REA ȘI INSUFICIENTĂ. Omul trebuie să se alimenteze bine, cu toate cerințele organismului. Așa trebuie să mănânce îndosebi carne, legume, mult lapte sau mâncări lăptoase; mâncările să fie însă cât se poate de variate. În privința alimentării ar fi bine dacă țărani noștri ar putea urma pe conțetălenii noștri șvabi.

Principalul este să nu bem. Să nu ne luăm după acei oameni, cari susțin și sfătuiesc pe alții, că beutura este

sănătoasă; că vinul întărește, berea îngrășe iar rachiul ne dă puterea de muncă. Nu e drept. Este adevărat, că alcoolul în măsură foarte mică este stimulant, dar în consumare permanentă este absolut distrugător. Alcoolul este baza tuberculozei și a altor boli, este otrava organismului prin faptul, că slăbește puterea de realizare a acestuia.

Față de acești factori primejdioși descriși mai sus fiecare om are datoria de a se îngriji de întărirea organismului, puterii sale de rezistență. Cum va face aceasta? Aceasta va face prin întărirea musculaturii organismului, deci prin exercitarea cu măsură a sportului, prin petrecerea timpului în aer liber, curat și prin folosirea băilor de soare. Cu ajutorul acestora organismul se va întări, nu va înclina spre catare, cari de obicei conduc spre tuberculoză.

Cunoscând și ținând seamă atât de semnele tuberculozei, cât și de factorii principali, aci descriși, cari contribuiesc la dezvoltarea și răspândirea tuberculozei, credem, că fiecare om va putea înfrânge toate amenințările îndreptate asupra sănătății sale și își va putea încă la vreme apara familia de aceasta boală grozavă. (Fine)

Plecă un om de acțiune.

Santem informați că Domnul Colonel G-orgesu Petre, valorosul șef de Stat Major al Diviziei I-a Cavalerie din garuioană, va pleca în curând în Franța pentru înalte studii militare.

Intregul oraș Arad ca și toate persoanele din jud. Arad care au avut ocazia ca să-l cunoască, știu că Domnia Sa lasă unanime regrete, căci toți vor pierde prin plecarea sa.

Cunoscuții Domniei Sale vor pierde din mijlocul lor un sincer prieten, un suflet mare, care nu s'a dat niciodată în lături de a-i ajuta și îndruma cu sfaturile Domniei Sale pline de înțelepciune.

Populația românească a Aradului pierde pe acela care a dat cel mai mare impuls ridicării culturale a orașului, luând în totdeauna parte cu tot sufletul său de bun și mare român la toate manifestările de cultură națională, dând un impuls care cu siguranță că se va menține după plecarea sa, și care va da roadele ce toți le așteptăm.

Populația minoritară pierde pe acel care a fost promotorul mișcării de armonie socială, pe care a urmărit-o pe tot timpul șederii sale în acest oraș.

Știm cu toții cu câtă plăcere Domnia Sa descindea în mijlocul acestei populații, luând parte cu ea la toate manifestările ei și deasemenea știm cu toți cu câtă solicitudine îi asculta plângerile ei și cu câtă grabă și omenie căuta să le satisfacă, dându-le neprecupetă tot înaltul Domniei Sale sprijin.

Dorim Domnului Colonel călătorie bună și să se întoarcă iarăși între noi cu cunoștințe bogate, pe cari cu siguranță că și le va însuși în călătoria sa de studii, pentru ca apoi punând la contribuție sufletul său mare și munca sa fără preget să îndrumeze pe calea progresului unitățile ce vor avea fericirea să fie sub comanda Domniei Sale.

Iov.

În atențiunea Consiliului eparhial.

Contra preotului Teodor Pinter d'n Mișca mai mulți credincioși au făcut arătare la Consiliul Eparhial pentru mai multe lucruri care numai folosi nu pot bisericii noastre. Consiliul Eparhial a ordonat cercetare.

Acest preot anii trecuți cu purtarea sa față de credincioșii săi a produs o revoltă generală care a degenerat până acolo încât credincioșii au închis biserică dinaintea lui.

În timpul mai nou dl. preot Pinter a fost arătat cu evlăvie improductivă pe membrii comitetului bisericesc, din care cauză numiți au făcut denunț contra lui la judecătoria de ocol Chișineu.

Este caracteristică apoi că dl. preot Pinter tocmăit înainte de alegere la Sinodul Eparhial (se știe de ce tocmăit atunci) au împărțit aproape un vagon de grâu, între credincioșii săi, ce credeți, nu gratis ci cu o cămătărie respectabilă, folosindu-se de mizeria poporenilor săi luându-le după un șinac - dobândă pe timp de trei luni 100%.

Întrebăm pe Venerabilul Consiliu Eparhial: este aceasta cămătărie în folosul bisericii în o comună unde secătările bapțiști, tocmăit în urma drogoțel ce o au credincioșii ortodocși față de popa lor, au sporit în mod îngrozitor.

Correspondent.

Tot despre „Romanele de fascicol”...

Nădăjduind că vom izbuti să convingem opinia publică, cât de periculoase și nerăsunate sunt manoperile și meschinăriile „marelui” editor Ig. Hertz, continuăm demascarea activității acestui escroc care tipărește zilnic ale și alte lucrări, și proaste și tendențioase. Căci urmărește prin tipărirea lor nu numai câștigurile fabuloase ci odată cu ele și otrăvirea sufletelor. Ig. Hertz știe că curiozitatea este o manifestare evidentă a maselor și de aceea are grijă să o adape cu pagini grosolane, fantastice și neverosimile. Adevărurile istorice sunt denaturate spre a da loc senzaționalului, (ex. Intre tron și iubire). Este și asta o preocupare ce ne îndrăgulește să ghicim grija ce o poartă culturii românești. Răsfoind catalogul, ne vom convinge mai de aproape cât de intense îi sunt preocupările. Nu vom găsi — afară de C. Răuleț — nici o carte a vreunui scriitor român.

Iar din cei streini cităm: Bloy, Boubée, Bouilly, Caraguel, Carco, Caylus, Cazotte, etc. Nici nu se poate o mai speculată popularizare. În schimb ni se oferă din plin serii întregi — care cuprind vreo 300 numere, à 8 Lei No. — din „literatură” aventurieră a lui Sherlock Holmes, bogate reviste de modă, „revista galantă”, și câte alte „reviste”. O, dar de s'ar fi mărginit la atâtea! Ar fi fost pentru noi o fericire, pentru el însă o pierdere mare!

Și de aceea a dat curs liber „literaturii” pornografice și senzaționale.

Regretăm că suntem nevoiți a turbura bătrâneța unui scriitor cu trecut onorabil dar care s'a lăsat ademenit de arginții scripitori. Și desigur că răsplata nerușinatului editor a întrecut suma de 100.000 Lei a premiului național — căci altfel nu ne am putea închipui sârguința bătrânului Gorun, ce s'a pus în serviciul unui asemenea editor, compilând romane pe care chipurile, refuză să-și pună numele... Și așa Ig. Hertz lansează în toate ngîhirile făurii noi și noi romane de fascicol. Rând pe rând s'au perindat: „Misterele Tuilerilor”, „Winetu”, „Taina fantomei”, „Dragoste de Ostaș”, „Misterele curții din Petrograd”, „Perfidie și iubire”, „Prin pustiuul Sahariei”, „Intre tron și iubire” s. a.

Dar până când? Până când se mai continuă această goană după banul public? Până când această nerușinată sfidare a bunului simț?

De ce abuzează de slăbiciunile omenești exploatarea până și ultimul ban al muncitorului inconștient? Credenți că ne îndeplinim o datorie românească, demascând nerușinata întreprindere și de aceea vom mai reveni, spre a arăta fabuloasele sume încasate cu ultimul produs „romănesc” precum și cu romanul unguresc „Szivek harca” și „Sherlock Holmes”. Căci nerușinatul editor nu se mărginește la banii furaiți din buzunarele românilor și acum începe să exploateze pe unguri! Vom infiera însă orice pornire a exorcizului internațional.

VICENȚIU BUGARIU.

Așa avută e catedrala Aradului?

La alegerile sinodale stând lângă masa prezidențială văzui, cum vin credincioșii dornici de a-și exercita datoria față de eparchie, cum i-și spun numele având lista candidaților în mână. Dl. notar îl caută în listă..... și deodată grav.... „nu ești luat în listă”. Credinciosul rușinat, cu capul plecat, nu privește nici în dreapta nici în stânga, și nici nu știe pe care ușă să ajungă mai lute afară, iar în sine zice: „nici zici nu mai viu în grabă”.

Cazuri de acestea au fost cu sutele. Oficiantii ortodocși dela primărie, județ, regionala CFR, Uzinele comunale, tranvalul electric, licee, administrații financiare etc. au fost nevoiți să se depărteze din sfa Bisericii rușinate cu capul plecat și cu gând rău celor care sunt de vină.

Ni-am pus întrebarea, care e cauza că atâți credincioși ai bisericii sunt lipsiți de dreptul ce le dă legea bisericească? Întrebând pe factorii competenți ni s'a spus că dacă atâția credincioși nu sunt luați între alegători, e că nu au plătit cultul (impozitul) bisericesc și că nu s'au anunțat consiliul parochial exprimându-și dorința să fie membrii bisericii.

Vedeți Dilor conducători ai consiliului parochial cauza aceasta noi nu o putem înțelege. De unde să știe ortodoxul acela venit din vechiul regat, sau din alte părți ale patriei noastre, că aici în Arad trebuie să se anuțe dacă vrea să fie membrul bisericii sale, când la el acasă prin faptul că preotul l-a botezat a devenit membrul bisericii ortodoxe. De unde să știe el, că catedrala din Arad are nevoie și de partea materială pentru susținere?

Mulți ziceau, „cu crucea la bobotează ni-a știut afla popa, dar să mă pună în listă a uitat”. Pofțiți și meditați asupra rezultatului nemuncii Dvoastră.

Oare la susținerea bisericii numai noi, cari suntem bășinași arădani suntem obligați a contribui? Cei veniți din alte părți botezați după ritul ortodox n'au nici un drept, nici o datorie în biserică?

Vă rugăm îndreptați greșala aceasta. Mai ușurați-ne nouă povara și dându-le și celor nou veniți în Arad toate drepturile în biserică mai puneți o parte din sarcină și pe umerii lor.

Dascălu Fărnevan.

Festivalul liceului „Moise Nicoară”.

Joi, în 14 Aprilie a.c. Liceul „Moise Nicoară” din Arad și-a serbat patronul, în sala mare a Palatului Cultural.

Serbarea a decurs în cadrul unui ales program. A vorbit despre Moise Nicoară, directorul liceului d. Ascaniu Crișan. Elevul N. Oțeanu cl. VIII a declamat frumos „Balada mării” de Zaharia Bărsan Bortoșiu P. cl. VIII, a declamat „Carol IX-lea” de G. Coșbuc, iar V. Vișoiu cl. VII a recitat poezii în graiu bănățenesc.

Corul bine instruit a executat împreună cu orchestra mai multe compoziții ale profesorului de muzică dela liceu A. C. Popovici-Răvoșă, a cărui talent e compensat doar de munca intensă ce o depune întru educarea tinerei generații.

Remarcăm debutul elevului Kretschmayer cl. VI care a executat mulțumitor „Balada lui Chopin”, „Trio” de Haydn a fost bine executat de elevii Kretschmayer VI, la pian, V. Tăranu cl. VI, la vioară și Krauss cl. III la violoncel.

Întreg programul a fost bine interpretat și se cuvin, tinerilor elevi toate laudele și aplauzele cu cari au fost împărțiți de spectatori.

Rudenie română a curții regale din Angliera subit decedat.

Am primit următoarea veste pe care o publicăm întocmai:

D-le Redactor,

Vă rog-ca văr după tată al decedatului — să bine-voiți a da publicității următoarea știre care v'a interesa obștea României.

Arad, la 12 IV. 1927.

Colonel inv. din război
Dimitrie Bardosy.

Din Careii mari mi se comunică: „A murit subit în apoplexie de inimă cu 61 ani Mecenatul și bine-făcătorul din acele părți L. Bardosy mare proprietar în moșă sa din comuna Pișcoi. Decedatul a fost fostul fostul Septemvir al Curiei din Târgul-Mureș în anii 1869—1873 Gheorghe Bardosy de Bardos — familie română nobilitată în 1605 de M. Apaffy senior fost principe al Ardealului — și al Contesei Jeaneta Rhédey de Nagy Rhéde a cărei mătușă Contesa Christina Rhédey a fost măritată după Principalele moștenitor de tron al Argiei, von Teck. Această căsătorie a fost mult comentată în zărele Europene la timpul său.”

De cele cuprinse în acest articol, redacția nu răspunde!

Spectacole.

Teatrul orășanesc:

Sâmbătă la ora 8 1/2. Nu mă'nșor, comedie. Duminecă 17 Apr. ora 3: Regele banților operetă.

„ ” ” ” 6: Madam X, dramă.
„ ” ” ” 9: Sybil, operetă, cu conc. D-nei Farkas Lili.

Luni la ora 3: Frasquita, operetă.
„ ” ” 6: Cazul lui Nosty cu M. Toth.
„ ” ” 9: Prânzesa circului, operetă.

Mărti 19 Apr. „Carmen” cu concursul: Opre Jeni Hegedüs Bely, Borelli și Rona D.

Palatul cultural: Duminecă 17 Apr. la ora 5 „Minerva”: Sezătoare Culturală.

Mărti 19 Apr. la ora 9 Concert: Lya Pop și G. Borelli.

Cinematografe:

Apollo: 13-16 Apr: Perla lui Maharadja, 17-20 Apr. Patt și Patathon ca marinari.

Uran: 14-16 Apr: Ajutor! mă prigonesc banii, 17-20 „Harry Piel între bestii.

Elisabeta: 15 - 17 Apr. Regele pedalei 18 - 20 Apr. Madona străzii cu Viola Dana.

BANCA MARMOROSCH BLANK & CO. SOC. AN. SUCURSALA ARAD.

Adresa telegrafică: BLANK BANCA Arad. Sediul central:

Telefon: 201, 241, 655 București

Capital și rezerve: Lei 400.000.000.

Sucursale în București: Calea Victoriei, Calea Griviței, Piața Sft. Anton, Calea Moșilor.

Sucursale în provincie: Braila, Brașov, Cernăuți, Cluj, Constanța Galați, Galați-Port, Oradea, Radăuți, Suceava (Bucovina), Târgul Mureșului.

Sucursale în străinătate: Constantinopol, Paris.

Afiliațiuni și corespondenți în toate orașele mari din țară și străinătate. Se ocupă cu afacerie bancare în toate ramurile.

23

Nu fac reclamă prin strigăte, ca să vă convingeți că pozele de orice mărime și cele mai bune, sunt făcute de un specialist,

vizitați atelierul Fotografic ȘTEFAN CURTICEAN

:-: unde face 6 fotografii mici și un tablou mărit cu 150 Lei. :-: H

Informațiuni

Cu inimile pline de bucurie aflăm că iubitul nostru Rege se află în convalescență. M. Sa a primit în audiență pe d-l Averescu, d. Iorga și a lucrat cu mai mulți miniștri.

De câteva zile se află în țară corul „Smetana” din Pilsen (Cehoslovacia).

După ce săptămâna trecută a concertat cu mult succes la București a plecat în turneu prin orașele principale din țară, unde se fac însufiețite manifestații.

La Sighișoara, datorită primarului sas, corul n'a putut fi găzduit și primit după cum se cuvine. Faptul acesta a indignat deopotrivă, opinia publică și pe conștii cari au refuzat să concerteze în Sighișoara!

Dna Dr. Mihail Mărcuș, a demisionat din demnitatea de consilier comunal al municipiului Arad, în care fusese cooptată de către consiliu.

Suntem informați că d-l Burileanu, guvernatorul Băncii Naționale, a încheiat o convenție cu fabrica de monede din Anglia, în care se dispune furnizarea monedelor de aur.

Astfel, în scurt timp, vom avea și bani de aur.

În vederea sărbătorilor Paștelor Administrația Financiară a dispus ca plata salariilor să se facă cu începerea dela 14 April 1927, pentru luna curentă.

A apărut „Banatul” Anul II. Nr. 2 revistă culturală lunară sub conducerea poetului Aron Cotruș și cu colaborarea d-nilor: G. Bogdan - Duică, Ion Montani, Dr. N. Popovici, Al. Negură, Tib. Vuia etc.

Lei 30 exemplarul.

Dl general Averescu, președintele Consiliului de miniștri, a luat inițiativa de a simplifica sărbătorile naționale.

Ar urma ca toate să se serbeze în ziua de 10 Mai căreia i se va da o mai grandioasă strălucire.

Notăm că Dl general a depus un proiect de lege în acest scop, și în 1921 când era prim-ministru și ministru de interne. Atunci însă proiectul nu s'a votat.

Funcționarii CFR-ști vor primi primele în ziua de 20 Aprilie a. c., deodată cu plata salariilor și nu la 1 Mai cum s'a fost hotărât.

În Satu-mare, artiștii Aurel Popp, Ileana L. Krausz, Andrei Littecky, Al. Larkady, au pus la loterie 70 buc. picturi, deseneuri, gravuri aquarelle, pastele în valoare de 363.500 Lei.

Prețul unui bilet costă 2 Lei.

Tragerea se va ține la 1 Iunie a. c. în Satu-mare, când se vor și distribui tablourile câștigate.

Amatorii artelor frumoase, să nu piardă ocazia de a câștiga eftin tablouri valoroase.

A decedat Dimitrie Popovici Beyreuth fostul director al operelor române din Cluj, în vârstă de 70 ani. Defuncția a fost un mare artist debutând pe marile scene opusene.

La înmormântare au luat parte numeroși admiratori precum și Nichifor Crainic, Zaharia Bărsan, prof. univ. Bratu, Folescu etc., cari au rostit impresiuni cuvântări de adio.

Din Sinteza-mică ni se comunică că notarul comunal Fülöp János, a fost detinut și escortat între baionetele jandarmilor la Parchet, fiind bănuț că a comis viol contra unei minore.

Zilele trecute Iacob With din Sântana, fiind prizonier în insula Borneo de unde a dezertat, a făcut interesante destăinuri înaintea dlui comandant al cercului de recrutare din Arad. Declarația nămitului prizonier fund foarte interesantă, o publicăm în parte:

„Plecat în ziua de 8 Aprilie 1916 pe frontul galician, cu reg. 61 infanterie, în ziua de 4 Iunie acelaș an, am căzut prizonier la Ruși.

Dus în spatele frontului, am fost trimis cu un convoi format din 230 prizonieri, în Siberia, unde am lucrat în mai multe mine până în Octomvrie 1918, când am fost luat prizonier de către trupele japoneze și transportat în Manciuria. Acolo am stat aproape trei luni, în așteptarea altor transporturi de prizonieri și prin Ianuarie 1919 am fost imbarcați pe două vapoare mari, — eram circa 12.000 prizonieri, fiind debarcați în insula Borneo. Am aflat că în această insulă se găseau 28.000 de prizonieri din fosta armată austriacă majoritate români. Parte din noi lucrau la exploatarea de păduri, iar altă parte — între care și eu, — am fost întrebuințați ca muncitori într-un șantier de vapoare. În vara anului trecut, 20 dintre noi am fost trimiși să încărcăm cărbuni din insula Cecilia și la înapoiere în insula Borneo, toți cei 24 ne-am hotărât să dezertăm, spre a ne întoarce în țară. Călătoria spre coastele Asiei am făcut-o pe diferite vapoare și am ajuns acolo patru înși dintre noi și anume: Szilagyi Alex, și Covaci Ioan, din Cluj, Ghilezan Nicolae din Brașov și eu, am străbătut pe jos, — timp de șase luni — Persia, Rusia, Germania, Cehoslovacia, Austria și Iugoslavia, intrând în România prin Jimbolia.

Din cei 28.000 de prizonieri rămași în Borneo, am auzit că ar fi murit, în acești 11 ani, circa 2000, restul ducând o viață de adevărați sclavi.”

După declarația făcută înaintea dlui comandant al cercului de recrutare, numitul locuitor a fost trimis în comuna sa natală, unde ar avea mamă și soră.

Reprezentările teatrale românești pe luna Aprilie în Arad.

25 Apr. Artiștii teatrului național din București sub conducerea dlui G. Ciprian, vor reprezenta: HOTII, tragedie în 5 acte de Schiller.

26 Apr. Turneul de comedii cu marele comic Ioan Manu societate al teatrului Național din București, va reprezenta: FUNCȚIONARUL DELA DOMENII, comedie în 3 acte de Locustean.

1 Mai, Mielu Constantin, societate al teatrului național din București, va reprezenta: COCOȘUL NEGRU, fantezie dramatică de Eftimiu.

In întreaga țară adevărații cunoscători și iubitori de bere, beau cea mai bună bere.

CASINO

Record Specială

English Garden

GRVIN

pregătită în FABRICA de BERE din Timișoara S. P. A. Furnizorul Curții Regale (17)

Tribuna Nouă

Înștiințează pe onorații săi cetitori că va apare alternativ în 4, 6 sau 8 pagini, după importanța știrilor ce le va avea de comunicat și a evenimentelor ce se vor produce.

PARLAMENTUL.

Goana, cu care se contribuie la încoronarea unei activități de legiferare, a dat un trist aspect Corpurilor legiuitoare. Miniștrii — poate temându-se că nu vor mai ajunge o nouă sesiune — năzuiesc în orice chip, să-și lege numele de câte un proiect. Și nu știm dacă slăbiciunea proiectelor asupra cărora se opineză zadarnic, sau „finisul” majoritarilor, prezenți prin lipsa, i-au atribuit Dnui Oțeleșanu calitatea de „prezident al sedințelor abuzive”. În săptămâna aceasta — ultima de altfel — au ajuns în

discuție: legea chirilor, modificarea legii „Cămerilor agricole” și a „Bancilor populare”, legea timbrului, a recrutării.

Și cum serbătorile sunt în prag, d. Manoilescu nu se împacă cu gândul că nu va putea fericii pe funcționari cu faimoasa „Armonizare”. Patronul său intenționează să prelungească cu 2-3 zile agonia reprezentanților națiunii spre a culmina pe aceea a funcționarilor.

Nădăjduim că săptămâna paștilor le va inspira milă!

Buletin săptămânal.

Situația politică.

Externă.

Problema chineză se complică din zi în zi. Se pot deosebi dela distanță — știm noi ce-o fi acolo? — trei conflicte suprapuse. Primul: un conflict între elementele moderate și cele comuniste extremiste. Asta ar fi chestiune pur internă. Secundul: Un conflict între elementele băstinașe și europenii colonizatori și acaparatori al vieții economice și financiare chineze, adică o reacțiune naționalistă. Al treilea: un conflict între revoluționarii chinezi și reprezentanții bolșevismului rusesc, debarcați în China, pentru a pescui în apă tulbură. Dovada acestui din urmă conflict o face per-hizitionarea de către chinezi a ambasadei Sovietice din Peking. Bolșevicii au protestat cu tărie împotriva acestei violări fără precedent... — dar francezii și-au luat sarcina să arate că violarea a avut totuși precedent și anume în 1918 când înșiși Rușii au devastat legațiunea română din Petrograd și au arestat pe ministrul României Diamandy, care, condamnat la moarte de bolșevici, n-a scăpat decât grație unei întâmplări norocoase! — Din toate acestea un lucru se desprinde clar și categoric: Sovietele urmăresc ocuparea militară a Manciuriei.

În legătură cu manifestațiunile ce au avut loc la Roma cu prilejul semnării tratatului italo-ungar, guvernul a făcut în Camera o declarație prin care caută să ocolească foarte subtil chestiunea. El urmărește menținerea statu-quo și a păcii și ar fi bucurat dacă s-ar încheia un acord general în Europa sud-estică... etc.

Asta se numește... politică externă.

Internă.

Cea internă are avantajul de a fi cu mult mai precisă. În declarațiunile dar ceva mai confuză în fapte. Exemplu. După ce grupul Filipescu s'a rupt de partidul național-tărănist, ambele părți au făcut declarațiuni categorice. Grupul Filipescu susține că național-tărăniștii nu își mai au existența normal în imaginația bogată a d-lui Maniu; iar grupul Maniu & Co. declară înscris prin „România”, oficiul partidului, că odată cu plecarea grupului Filipescu partidul național-tărănesc s'a întărit. În ceea ce privește faptele: grupul Filipescu și-a amănat înscrierea la Averescani până Duminică 17 Aprilie, când „vor discuta” asupra ei (deși se hotărâse de mult) la intrunirea dela „Dacia”.

Dacă activitatea parlamentului (3 sedințe pe zi) nu îngăduie corifeilor politici o propagandă mai intensă în cuprinsul Țării, le dă în schimb prilejul unor „întâlniri” foarte plăcute chiar în incinta Camerelor. Așa ceva s'a petrecut mai zilele trecute în arena din Dealul mitropoliei. Campioni au fost d-nii Dr. Lupu și Virgilică Madgearu. Din ce s'au luat nu se poate preciza. Destul că, în auzul întregii Camere, dl dr. Lupu a făcut aluzie la originea... armeană a d-lui Madgearu. I-a botezat avorton al democrației și l-a calificat vasta-i capacitate și iscoditoare-i inteligență în sinteticul cuvânt: idiot.

Noi nu mai avem ce adăuga.

Sobolai

Ultima oră.

După cum am amintit într-altă parte, guvernul ține dinadins să treacă prin corpurile legiuitoare, legea armonizării salariilor. După cum era de prevăzut — proiectul a întâmpinat mari rezistențe. Printre oratorii cari au arătat inoportunitatea legii, a fost d. Vintilă Brătianu care a susținut că prin votarea acestui proiect se contribuie la o desechilibrare financiară și la o dezorganizare a serviciilor. Dar mentalitatea arată a guvernului, nu poate înțe-

lege aceste adevăruri și astfel, funcționarii se pot aștepta la un „pompos” cadou de Paști.

— Și aceeaș grabă, a determinat guvernul să revină asupra modului de aplicare a tarifului vamal — înainte de a intra în vigoare și după ce a fost publicat. S'a hotărât a-nume, aplicare numai a tarifului minimal.

Tariful general deci, înainte de a intra în vigoare, s'a exclus.

Este și acesta un procedeu caracteristic.

Cenzurat Prefectura Judejului.